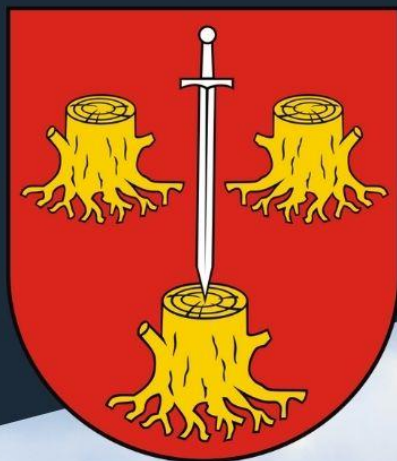

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GÓZD

NA LATA 2021-2030

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	3
1.1. Metodyka opracowania strategii	3
1.2. Kontekst planowania strategicznego.....	4
1.3. Uwarunkowania formalne opracowania strategii	4
1.4. Spójność z dokumentami strategicznymi.....	6
1.5. Polityka przestrzenna w Strategii Rozwoju	7
2. Wnioski z diagnozy strategicznej.....	9
Wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego	13
3. Analiza SWOT	14
Infrastruktura techniczna.....	15
Sfera gospodarcza	16
Sfera społeczna.....	17
Sfera środowiskowa	18
4. Obszary strategicznej interwencji	19
5. Misja i Wizja	21
6. Kierunki rozwoju gminy Gózd.....	22
Gospodarka.....	23
Rozwój polityki przestrzennej.....	23
Społeczeństwo	24
Środowisko.....	24
7. Cele strategiczne, operacyjne, zadania.....	26
8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	36
9. System wdrażania i finansowania	40
9.1. Oczekiwane rezultaty planowanych działań	43
10. Monitoring i ewaluacja.....	44
10.1. Monitoring	44
10.2. Ewaluacja	44
11. Ocena ryzyka.....	47
12. Podsumowanie	51

1.WPROWADZENIE

1.1.METODYKA OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem określającym kierunki i obszary rozwoju gminy jakie stawiać będą przed sobą władze lokalne, przez najbliższe kilka lat. Strategia stanowi całościową koncepcję zarządzania rozwojem gminy i jest elementem dopełniającym funkcjonowanie i zrównoważony rozwój danego obszaru. Planowanie strategiczne jest jednym z wyznaczników poprawnego zarządzania gminą, co w dalszym etapie przekłada się na rozwój lokalny. Strategia ma za zadanie przede wszystkim eliminować istniejące bariery, na rzecz wykorzystywania lokalnych atutów. W tym celu podstawowymi elementami w opracowaniu Strategii Rozwoju Gminy Gózd są:

- diagnoza strategiczna,
- analiza SWOT,
- wizja i misja,
- cele strategiczne i operacyjne,
- system wdrażania, monitoring i ewaluacja.

Strategia rozwoju gminy ma za zadanie podnosić poziom życia mieszkańców, uwzględniając ciągle przemiany społeczno-gospodarcze. Wprowadza zmiany jakościowe oraz ilościowe i prowadzi do udoskonalania narzędzi jakie oferuje gmina. Strategia podkreśla atuty gminy, jednocześnie analizując problemy w niej występujące.

Zasięg oddziaływania strategii rozwoju gminy Gózd obejmuje obszar całej gminy, uwzględniając funkcjonowanie poszczególnych sołectw. Analizie poddaje się dane statystyczne dotyczące sytuacji gospodarczej, społecznej, finansowej oraz kulturowej.

Strategię rozwoju gminy Gózd sporządzono na lata 2021-2030, gdzie założono, że dany zasięg czasowy pozwoli na wdrożenie celów strategicznych, uwzględni analizowane szanse i zagrożenia oraz pozwoli na długotrwały monitoring wraz z ewaluacją określonych wskaźników, przy wcześniejszym procesie wdrażania. Przy analizie danych statystycznych kierowano się najbardziej aktualnymi spisami na dzień opracowywania strategii. Dane jednak należy na bieżąco analizować w celu kontroli sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie.

Przy procesie planowania strategicznego wykorzystano takie metody badawcze jak:

- metoda obserwacyjna,
- metoda monograficzna,
- metoda badania dokumentów,

- metoda statystyczna,
- metoda analizy i krytyki piśmiennictwa.

Strategia rozwoju gminy powinna opierać się na partycypacji społecznej, która oznacza ścisłą współpracę z mieszkańcami badanego obszaru. Idąc za poprawnością konstruowania strategii i wymogami konsultacji społecznych, przeprowadzono na terenie gminy badania ankietowe, a z wniosków sformułowano kierunki rozwoju i cele strategiczne.

Przy planowaniu działań strategicznych, kierowano się słabymi i mocnymi stronami, wyodrębniono obszary i kierunki rozwoju oraz stworzono wizję i misję gminy, która stanowić ma ogólny kierunek rozwoju gminy Gózd.

1.2.KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

Strategia Rozwoju Gminy Gózd to odpowiedź na zmieniające się procesy społeczno-gospodarcze gminy, powiatu a w końcu całego województwa. Opracowany dokument powstał w celu stworzenia dla gminy kierunku, w jakim powinna planować swój rozwój, realizować istniejące i przyszłe zadania, co w konsekwencji ma prowadzić do poprawy jakości życia mieszkańców. Strategia Rozwoju Gminy Gózd na lata 2021-2030, wspólnie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku oraz innymi dokumentami strategicznymi, ma za zadanie tworzyć kompletny obraz rozwoju gminy.

1.3.UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Należy zaznaczyć, iż Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem nieobowiązkowym, jednak jej sporządzenie podnosi standardy gminy, pozwala w strategiczny sposób zaplanować jej przyszłość i określić konkretne kierunki rozwoju. Obowiązuje szereg dokumentów dotyczących polityki rozwoju, które określają standardy, sposób realizacji oraz potrzebę sporządzania strategii rozwoju gminy.

Głównym dokumentem szczebla krajowego, który wskazuje potrzebę wykonania strategii rozwoju gminy oraz daje kierunek sporządzenia danego dokumentu jest *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności*. Dokument został uchwalony 5 lutego 2013 r. W danej strategii określa się istotność sporządzania strategii rozwoju na szczeblu lokalnym i wprowadzenie ich w funkcjonowanie określonych obszarów.

Podstawą prawną do opracowania Strategii Rozwoju gminy jest Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹. Co więcej, w związku

¹ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2006 Nr 227 poz. 1658).

z nowelizacją ustawy o polityce rozwoju², dodano stosowne zasady dotyczące formułowania strategii rozwoju, w tym:

dodanie art. 10e-10g w brzmieniu³:

1. Gmina może opracować strategię rozwoju gminy.
2. Strategia rozwoju gminy jest spójna ze strategią rozwoju województwa oraz strategią rozwoju ponadlokalnego, obejmującą tę gminę.
3. Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 i 2020 oraz z 2020 r. poz. 1378), przygotowanej na potrzeby tej strategii, oraz określa w szczególności:

- 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- 4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- 6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 512, 1571 i 1815 oraz z 2020 r. poz. 1378), wraz z zakresem planowanych działań;
- 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- 9) ramy finansowe i źródła finansowania.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, dane aspekty uwzględniono w Strategii Rozwoju Gminy Gózd na lata 2021-2030.

Podstawami prawnymi, które kierunkowały sporządzanie Strategii Rozwoju Gminy były również założenia Polityki Rozwoju Obszarów Wiejskich, którą warunkują takie akty prawne jak:

² Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw .

³ j.w.

- Artykuły 38-44 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE);
- Rozporządzenie (UE) nr 1303/2013 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013) (wspólne przepisy dotyczące europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych);
- Rozporządzenie (UE) nr 1305/2013 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013) (wsparcie rozwoju obszarów wiejskich);
- Rozporządzenie (UE) nr 1306/2013 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013) (finansowanie wspólnej polityki rolnej, zarządzanie nią i jej monitorowanie).
- Rozporządzenie zbiorcze (rozporządzenie (UE) 2017/2393; Dz.U. L 350, 29.12.2017, s. 15) (wprowadzające zmiany do rozporządzeń nr 1305/2013 i 1306/2013).

Strategie Rozwoju Gminy i ich cele zaczerpnięte zostały z istotnych dokumentów, które mają wpływ na politykę rozwoju całego kraju, wśród tych dokumentów znajdują się:

- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK),
- Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze,
- Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”,
- Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku),
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022 (KPGO),
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego,
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego
- Plany Gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- Plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy.

1.4.SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Jednym z najważniejszych dokumentów planistycznych, na którym opiera się Strategia Rozwoju Gminy Gózd jest *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Innowacyjne Mazowsze*. Dokument ten stanowi podstawę do sporządzania kierunków i obszarów rozwoju gminy, które powinny być spójne z założeniami całego

województwa mazowieckiego, co więcej nie powinny wykraczać poza ich zakres. W Strategii Rozwoju Gminy Gózd na lata 2021-2030 uwzględniono cele strategiczne oraz wizję i misję Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego i na ich podstawie opracowano bardziej szczegółowe obszary rozwoju. Strategię Rozwoju Gminy Gózd sporządzono również z podstawowymi założeniami Strategii Rozwoju Kraju oraz poszczególnych strategii, które dotyczą polityki rozwoju. Istotne informacje zaczerpnięto z Raportu o stanie Gminy Gózd i skorzystano z podanych w raporcie danych statystycznych. Ważnym dokumentem przy opracowaniu kierunków rozwoju gminy była wieloletnia prognoza finansowa na lata 2019-2024 oraz pośrednie dokumenty dotyczące sytuacji finansowej gminy. Podstawowe elementy, z których zaczerpnięto dane zastane oraz wyciągnięto wnioski na temat funkcjonowania gminy to:

- Ocena zasobów pomocy społecznej za lata 2017-2019,
- PARPA-G1 za lata 2017-2019,
- Raport o stanie gminy Gózd za lata 2018-2019,
- Budżety gminne na lata 2018-2019.

Co więcej, jednym z dokumentów planistycznych, który wpłynął na sformułowanie celów oraz kierunków rozwoju dotyczących przede wszystkim infrastruktury technicznej oraz środowiska, jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Gózd.

Strategia Rozwoju Gminy Gózd na lata 2021-2030 opiera się również na poprzedniej Strategii Rozwoju do roku 2020, dzięki której wyciągnięto stosowne wnioski, poszerzono jej działanie bądź przedłużono czas działania poszczególnych celów strategicznych.

1.5.POLITYKA PRZESTRZENNA W STRATEGII ROZWOJU

Jednym z najważniejszych zadań samorządu terytorialnego jest kreowanie ładu przestrzennego. Według Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ład przestrzenny określa się jako ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Planowanie przestrzenne, w tym polityka przestrzenna Gminy, powinna regulować oraz ograniczać rozwój spontaniczny. Jednym z podstawowych dokumentów, określających politykę przestrzenną w Gminie jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego - dokument ten nie stanowi prawa miejscowego. Istnieją na terenie Gminy dokumenty, określające prawo miejscowe, którymi są

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego. Określają one przeznaczenie terenów pod konkretne funkcje oraz sposoby ich zagospodarowania, jak i wytyczne dotyczące zabudowy.

Strategia Rozwoju Gminy, również w dużym stopniu kształtuje oraz określa politykę przestrzenną i stanowi podstawę do tworzenia, poprawy oraz rozwoju działań związanych z planowaniem przestrzennym. Strategia Rozwoju Gminy Gózd, określa w szczególności sposób wszelkie relacje społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne, które prowadzą do tworzenia ładu przestrzennego w Gminie. W związku z nowelizacją ustawy o prowadzeniu polityki rozwoju, gdzie ważnym aspektem dla Gminy powinien być rozwój polityki przestrzennej, stworzono model przestrzenno-funkcjonalny dla Gminy, co więcej, zwrócono uwagę na aspekty planowania przestrzennego oraz określono cele i zadania związane z kreowaniem polityki przestrzennej w Gminie.

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ

Według Ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie dnia 13 listopada 2020 roku, wnioski z diagnozy strategicznej, stanowią podstawę w opracowaniu dokumentu Strategii Rozwoju. W gminie Gózd, po przeprowadzonej diagnozie strategicznej oraz konsultacjach społecznych, wysuwają się istotne wnioski, wpływające znacząco na dalszą część dokumentu. Wnioski z diagnozy strategicznej, podzielone zostały na analizowane sfery, zgodnie z przeprowadzoną charakterystyką.

POŁOŻENIE

1. Gmina bezpośrednio sąsiaduje z miastem Radomiem.
2. Dogodne połączenie z większymi miastami dzięki przebiegającej przez środek gminy trasę drogi krajowej nr 12 relacji Radom – Lublin.
3. Położenie Gminy w bliskim sąsiedztwie Portu Lotniczego Warszawa - Radom.

DEMOGRAFIA

1. Nie odnotowuje się gwałtownych różnic w liczbie ludności.
2. Korzystny dodatni przyrost naturalny, który utrzymuje się na podobnym poziomie.
3. W gminie Gózd wartość wskaźnika przyrostu naturalnego kształtuje się na jednym z najwyższych poziomów w porównaniu do sąsiednich gmin.
4. Wartość salda migracji przyjmuje dodatnie wartości, jednak zauważalne są wahania tej liczby.
5. Gmina Gózd charakteryzuje się wysokim dodatnim saldem migracji w porównaniu do sąsiadujących gmin.

SYTUACJA GOSPODARCZA

1. Największą część zarejestrowanych przedsiębiorstw, stanowią firmy trudniące się w budownictwie oraz handlu hurtowym i detalicznym.
2. Odnotowuje się działanie głównie mikro przedsiębiorstw, ale także małych i w nieznacznej ilości średnich przedsiębiorstw.
3. Gmina posiada charakter rolniczy – większość terenu gminy to grunty orne. Pozostały obszar Gminy to tereny leśne i nieużytki.

SYTUACJA FINANSOWA

1. W gminie Gózd wydatki kształtują się na nieco wyższym poziomie niż dochody Gminy, oznacza to, że w Gminie jest deficyt w budżecie.
2. Porównując sytuację finansową wśród sąsiadujących gmin, gmina Gózd wypada na dosyć niekorzystnym poziomie (pod względem niewielkich dochodów własnych).
3. W 2019 roku Gmina osiągnęła dochody budżetowe o 4,2% wyższe niż w roku poprzednim i miały na to wpływ głównie dochody o charakterze zasilającym.
4. Największą część wydatków w 2019 roku przeznaczono na oświatę i wychowanie. Wydatkowane pieniądze objęły także dział transportu i łączności oraz gospodarkę komunalną wraz z ochroną środowiska.

RYNEK PRACY

1. Ponad połowa mieszkańców Gminy to osoby w wieku produkcyjnym (63,6%).
2. W 2019 roku 10,6% osób w wieku produkcyjnym było bezrobotnych.
3. Powiat radomski (16,5%), na terenie którego znajduje się gmina Gózd posiada znacznie wyższą stopę bezrobocia, w porównaniu do województwa mazowieckiego (4,4%).
4. Gmina Gózd zajmuje niezbyt korzystne miejsce w zestawieniu gmin w powiecie radomskim pod względem udziału bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym.
5. Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu stale w swojej ofercie ma dostępne miejsca pracy dla osób bezrobotnych z różnymi kwalifikacjami.

**WYCHOWANIE I
EDUKACJA**

1. Na terenie Gminy funkcjonuje duża liczba placówek oświatowych o łącznej liczbie uczniów 1 236 (rok szkolny 2020/2021).
2. Władze Gminy starają się, aby nauczanie w szkołach spełniało oczekiwania uczniów i rodziców, dlatego regularnie doposaża infrastrukturę szkolną.
3. Odnotowuje się dobre wyniki egzaminu ósmoklasisty, szczególnie w części j. polskiego, której średnia jest wyższa od średniej powiatu, natomiast wyniki z pozostałych przedmiotów są na równi ze średnią z całego powiatu radomskiego. Świadczy to o wystarczającym poziomie edukacji w Gminie.

**KULTURA, SPORT
I REKREACJA**

1. Na terenie Gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna z trzema filiami.
2. Gmina Gózd posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę sportowo-rekreacyjną (boiska wielofunkcyjne, korty tenisowe, sale gimnastyczne, place zabaw).
3. Miejscem pozwalającym na rozwój zainteresowań sportowych są dwa kluby sportowe działające w obrębie Gminy.
4. Promocją gminy Gózd zajmują się Koła Gospodyń Wiejskich, które biorą udział w wydarzeniach gminnych i powiatowych.
5. Gmina systematycznie podnosi poziom i standardy spędzania czasu wolnego, poprzez budowę boisk sportowych czy organizację miejsc użytku publicznego.

**POMOC SPOŁECZNA I
OPIEKA ZDROWOTNA**

1. Najczęstszym powodem przyznawania pomocy w 2019 roku było bezrobocie oraz ubóstwo.
2. Zauważalny jest spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej i wsparcia GOPS w gminie Gózd.
3. W Gminie działa Gminny Ośrodek Zdrowia, który oferuje usługi medyczne w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej oraz wybranych specjalizacji.
4. Na terenie Gminy dostępne są dwie apteki.
5. Gmina systematycznie tworzy programy strategiczne, mające na celu zapobieganie występowaniu dysfunkcji społecznych.

**BEZPIECZEŃSTWO
PUBLICZNE**

1. Względem lat, spada liczba interwencji domowych przeprowadzonych przez Komisariat Policji w Skaryszewie.
2. W 2019 roku odnotowano wzrost wszczętych procedur „Niebieska Karta”.
3. Ochronę przeciwpożarową w Gminie sprawuje siedem jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.
4. Działania Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego gwarantują sprawne zarządzanie Gminą w przypadku sytuacji kryzysowej.

INFRASTRUKTURA

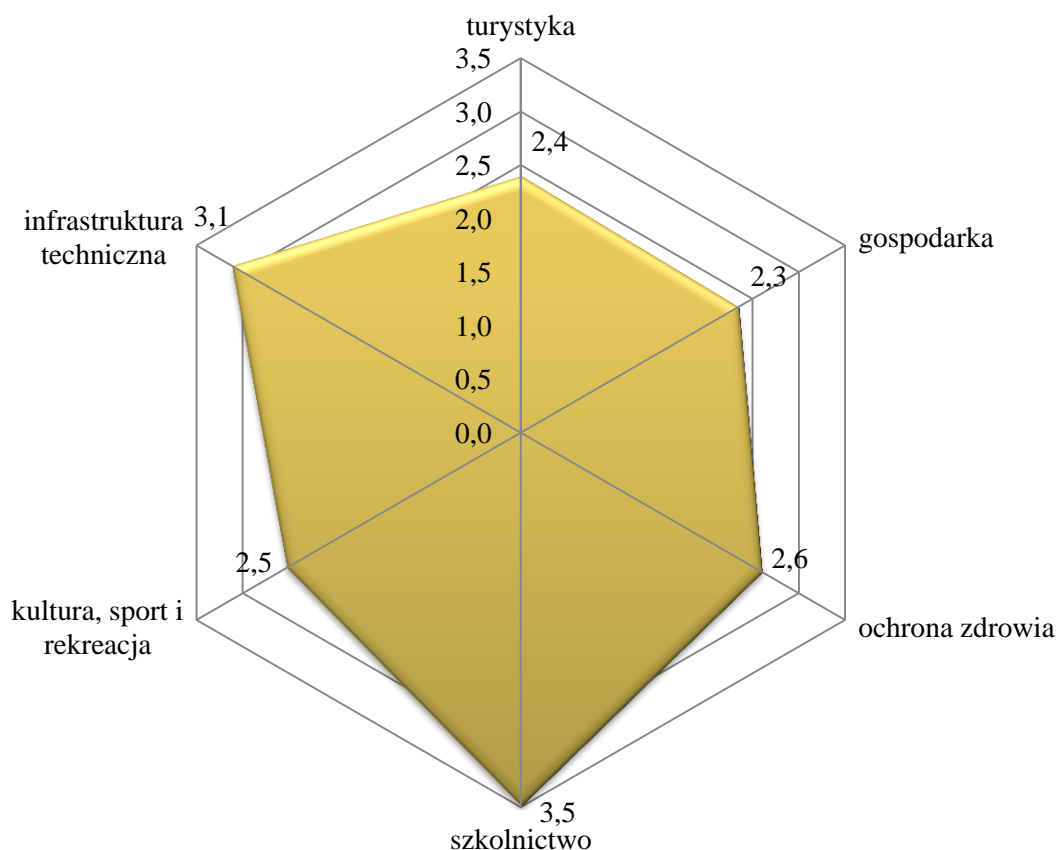
1. Dzięki drodze krajowej i wojewódzkiej gmina Gózd jest dobrze skomunikowana z sąsiednimi gminami oraz miastem Radom.
2. Gmina nie posiada transportu kolejowego, natomiast mieszkańcy mogą korzystać z komunikacji publicznej (linii podmiejskiej 24, PKS) oraz prywatnych przewoźników.
3. Na przestrzeni ostatnich lat długość sieci wodociągowej nie uległa zmianie, jednak z roku na rok zwiększa się liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego mieszkalnictwa.
4. Wszystkie sołectwa posiadają system wodociągowy.
5. Woda w Gminie pobierana jest z dwóch ujęć: w Goździe oraz Małęczynie.
6. W najbliższych latach planowana jest budowa kolejnego ujęcia wody w Grzmucinie.
7. W ostatnim roku zwiększyła się długość czynnej sieci kanalizacyjnej oraz liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych.
8. Na terenie gminy Gózd funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków, które działają w oparciu o technologię osadu czynnego.
9. W zasobach Gminy są cztery mieszkania komunalne.
10. Gmina jest w małym stopniu zgazyfikowana, jednak w najbliższych latach planowane jest wydłużenie sieci gazowej.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

1. Gmina posiada korzystne warunki klimatyczne.
2. Tereny gminy Gózd znajdują się w zlewni Pacynki i Muchy.
3. W Gminie przeważają gleby o klasie bonitacyjnej IV i V, które należą do gleb średniej i słabej jakości.
4. W Gminie odnotowuje się dużą różnorodność gatunkową, zarówno wśród flory jak i fauny.
5. Obszar Gminy leży w części Kozienickiego Parku Krajobrazowego.
6. W gminie Gózd dwa drzewa objęte są ochroną – pomniki przyrody.
7. Gmina Gózd leży całkowicie poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią.
8. W granicach gminy Gózd znajduje się część Radomskiej Sieci Terenów Otwartych „Green Belt” – kliny wraz z obszarem zasilania.
9. Zbyt mało terenów zieleni urządzonej, które zapewniłyby miejsce do rekreacji mieszkańców.

WNIOSKI Z PRZEPROWADZONEGO BADANIA ANKIETOWEGO

Poniższy wykres przedstawia średnią ocenę dla każdego bloku tematycznego z badania ankietowego. Można zauważyć, że mieszkańcy najlepiej ocenili szkolnictwo. Według mieszkańców ten obszar jest najlepiej dopasowany do potrzeb społeczności lokalnej. Według mieszkańców ten obszar jest najlepiej dopasowany do potrzeb społeczności lokalnej. Na drugim miejscu, według respondentów, znajduje się infrastruktura techniczna. Bardzo dobrze została oceniona jakość dróg gminnych oraz znajomość zasad ekologii i przestrzeganie ich przez mieszkańców. Analizując odpowiedzi na pytania dotyczące ochrony zdrowia widać, iż osoby ankietowane miały zróżnicowane zdanie. Najlepiej oceniono stan obiektów i wyposażenie placówek ochrony zdrowia. Nieco niżej punktowano kulturę, sport i rekreację w gminie Gózd. Mieszkańcy zauważają braki w wydarzeniach kulturalnych i dostępności do instytucji zajmujących się rozpowszechnianiem kultury. Zdaniem społeczności lokalnej Gmina zbyt mało promuje swoje atuty w celu przyciągnięcia turystów. Najslabiej została oceniona gospodarka na terenie gminy Gózd. Według badanej grupy ciężko znaleźć nową pracę ze względu na małą ilość zakładów pracy, co skutkuje brakiem możliwości rozwoju kariery zawodowej w Goździe.

3. ANALIZA SWOT

Słowem wstępu należy przybliżyć odbiorcy strategii czym jest i jakie zadanie ma spełniać analiza SWOT w strategicznej ocenie Gminy. Analiza SWOT w usystematyzowany sposób przedstawia metodę określenia wewnętrznych i zewnętrznych czynników mających na celu zaplanowanie dalszego rozwoju. Analizę SWOT dzieli się na cztery główne segmenty, przedstawiające wewnętrzne (słabe oraz mocne strony) oraz zewnętrzne (szanse i zagrożenia) uwarunkowania. Mocne strony określają segmenty oraz aspekty, które wyróżniają Gminę, sprawiają, że staje się ona w oczach odbiorcy bardziej atrakcyjna. Słabe strony natomiast określają aspekty z jakimi Gmina powinna zmierzyć się w przyszłości, a na ich podstawie tworzy się główne cele strategiczne. Szanse przedstawiają zewnętrzne czynniki, które w znaczący sposób mogą wpłynąć pozytywnie na rozwój i funkcjonowanie Gminy, natomiast zagrożenia określają jakie aspekty w negatywny sposób mogą pogarszać sytuację Gminy w danych obszarach działalności.

MOCNE STRONY

(wewnętrzne czynniki pozytywne) to przede wszystkim to, co wyróżnia na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek Gminy.

SŁABE STRONY

(wewnętrzne czynniki negatywne) to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój Gminy.

SZANSE

(zewnętrzne czynniki pozytywne) to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla Gminy sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.

ZAGROŻENIA

(zewnętrzne czynniki negatywne) to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla Gminy warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none">1. Dobry stan dróg.2. Rozbudowana sieć dróg gminnych.3. Dobry stan techniczny systemu wodociągowego.4. Funkcjonowanie dwóch oczyszczalni ścieków.5. Prawidłowe segregowanie odpadów.6. Rozwijająca się infrastruktura techniczna.	<ol style="list-style-type: none">1. Zły stan lub brak chodników.2. Zbyt krótka sieć gazowa.3. Niewystarczająca ilość małej infrastruktury.4. Słabo rozwinięta sieć komunikacyjna.5. Brakujące elementy oświetlenia przy drogach gminnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none">1. Inwestycja władz w drogi wyższego rzędu.2. Rozbudowa sieci komunikacyjnej w obrębie powiatu.3. Edukacja władz na temat ładu przestrzennego.4. Zainteresowanie inwestorów rozbudową sieci osadniczej w Goździe.5. Przebudowa oraz modernizacja sieci wodociągowej na terenie powiatu.	<ol style="list-style-type: none">1. Pogłębiający się problem braku wiedzy na temat ładu przestrzennego w gminach.2. Odchodzenie od transportu zbiorowego na rzecz samochodów osobowych.3. Pogorszenie stanu drogi krajowej przez nadmierny ruch samochodów ciężarowych.

SFERA GOSPODARCZA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobra lokalizacja gminy w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Radom. 2. Bliska odległość do miasta Warszawa. 3. Wzrost podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. 4. Przeważająca liczba osób w wieku produkcyjnym. 5. Zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych. 6. Korzystna sytuacja demograficzna w Gminie. 8. Dużo terenów rolniczych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dysproporcja między sołectwami. 2. Niski odsetek przedsiębiorczości. 3. Niska aktywizacja miejsc pracy. 4. Mało nowych miejsc pracy. 5. Brak możliwości rozwoju zawodowego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost nowych technologii i aktywizacja przedsiębiorstw na terenie powiatu. 2. Wzrost dochodów mieszkańców Gminy. 3. Zmniejszenie dysproporcji międzygminnych. 4. Zainteresowanie inwestorów budową mieszkalnictwa jednorodzinne w Goździe. 5. Zainteresowanie inwestorów potencjałem terenów rolniczych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoka stopa bezrobocia w powiecie radomskim 2. Zwiększenie dysproporcji między gminami województwa mazowieckiego. 3. Wzrost bezrobocia. 4. Brak potencjalnych inwestorów w obrębie gminy. 5. Brak aktywizacji miejsc pracy w obrębie powiatu. 6. Problemy z zawieraniem współpracy międzygminnej.

SFERA SPOŁECZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none">1. Sprawnie działające jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.2. Wystarczająca liczba placówek szkolnych.3. Działanie Gminnego Ośrodka Zdrowia.4. Działający Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego.5. Dobrze oceniona jakość kształcenia w szkołach.	<ol style="list-style-type: none">1. Słaby dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej.2. Brak ofert wsparcia dla osób starszych.3. Problem nietrzeźwych kierowców.4. Brak żłobków.5. Obniżone bezpieczeństwo spowodowane niebezpiecznymi psami.6. Niebezpieczeństwo powodowane przez kierowców przekraczających dozwoloną prędkość.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none">1. Wzrost zainteresowania władz wyższego szczebla pomocą społeczną.2. Sprawnie działające ośrodki pomocy społecznej na obszarze powiatu.3. Większe zainteresowanie społeczności w zakresie rozwiązywania problemów społecznych (szczególnie przeciwdziałanie alkoholizmowi).4. Większa tolerancja wśród społeczności lokalnych.5. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych.	<ol style="list-style-type: none">1. Wzrost uzależnień od Internetu wpływający na brak aktywizacji zawodowej młodego społeczeństwa.2. Zwiększanie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.3. Starzejące się społeczeństwo.4. Zwiększenie się izolacji społecznej u osób starszych.

SFERA ŚRODOWISKOWA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobra jakość środowiska naturalnego ze względu na brak uciążliwego przemysłu. 2. Niski poziom hałasu w miejscowościach oddalonych od drogi nr 12. 3. Czynnie działający program usuwania azbestu. 4. Duża różnorodność gatunkowa. 5. Dobra jakość powietrza. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zbyt mała liczba informacji na temat ekologii. 4. Brak kontroli nad gospodarstwami spalającymi odpady. 5. Brak śmietników ogólnodostępnych przy chodnikach. 6. Występowanie gleb o niskiej klasie bonitacyjnej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie ilości dotacji na wymianę pieców węglowych. 2. Większa świadomość społeczności lokalnych na temat segregacji śmieci. 3. Większa dbałość ludności o ekosystem. 4. Współpraca międzygminna w zakresie ochrony środowiska. 5. Rozwój terenów zieleni urządzonej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rosnące stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi. 2. Wzrost kosztów energii i paliw. 3. Mniejsza dbałość społeczności lokalnych o środowisko przyrodnicze. 4. Pogłębiająca się degradacja środowiska na obszarach rolnych. 5. Wzrost produkcji plastiku i tworzyw sztucznych. 6. Pogłębiający się problem zanieczyszczenia wód ściekami. 7. Pogorszenie jakości wód powierzchniowych spowodowane działalnością rolniczą (przeżyźnienie wód). 8. Wzrost hałasu oraz zanieczyszczenia powietrza spowodowany budowanym w sąsiedztwie Portem Lotniczym Warszawa-Radom.

4. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), w których występują problemy będące barierą rozwoju regionu.

Ryc. 1. Podział obszarów strategicznej interwencji województwa mazowieckiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku

W związku z tym, w województwie mazowieckim na poziomie regionalnym zostały wyznaczone dwa typy OSI:

- problemowe – ostrołęcko-siedlecki, płocko-ciechanowski, radomski zgodnie z celami 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe oraz 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze (KSRR).

• bieguny wzrostu – Obszar Metropolitalny Warszawy zgodnie z celem 1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych (KSRR). Identyfikując OSI uwzględniono również zapisy Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, w tym szczególnie cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności oraz cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. Działania na tych obszarach będą prowadzone na poziomie regionalnym ze wsparciem z poziomu krajowego. Do obszarów strategicznej interwencji, podobnie jak do pozostałych części województwa, odnoszą się zapisy ujęte w tabelach 4-9. Przedstawione w nich kierunki działań i działania dotyczą obszarów miejskich i wiejskich województwa. Poniżej przedstawiono zakres zindywidualizowanej interwencji skierowanej do poszczególnych OSI⁴.

Część powiatu radomskiego wraz z gminą Gózd znalazły się w obszarach strategicznej interwencji – w obszarze problemowym, dlatego działania podejmowane w ramach poprawy i rozwoju regionów wyznaczonych w tym dokumencie powinny być uwzględnione w planowaniu rozwoju gminy Gózd.

Problemowy obszar radomski charakteryzuje się nasileniem negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, szczególnie słabym dostępem do usług publicznych. Z tego powodu polityka jaka została przyjęta wobec tego obszaru nastawiona jest na rozwój społeczno-gospodarczy, w tym restrukturyzację branż przemysłowych oraz odnowę tkanki miejskiej. Wśród najważniejszych kierunków działań dotyczących obszaru radomskiego znalazły się:

- Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru,
- Rozwój specjalizacji przemysłowych obszaru,
- Wsparcie kompleksowych programów rewitalizacji w celu przywrócenia właściwych funkcji miast lub ich dzielnic, a także zmiany funkcji zdegradowanych terenów,
- Zachowanie bezpieczeństwa energetycznego⁵.

⁴ Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku.

⁵ Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku

5.MISJA I WIZJA

WIZJA

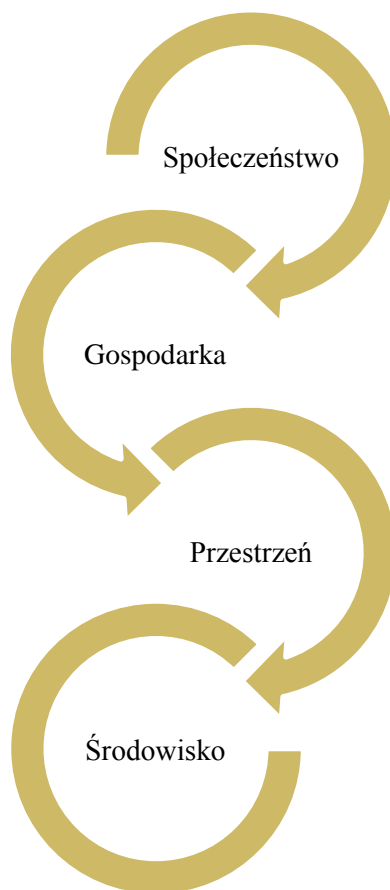
Gmina Gózd to gmina przyjazna dla mieszkańców, wyróżniająca się wysokim potencjałem społecznym, gospodarczym oraz środowiskowym, wykorzystująca istniejące warunki w celu zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej.

MISJA

Misją gminy Gózd jest stworzenie odpowiednich warunków do życia dla społeczności lokalnej przy jednoczesnym wykorzystaniu zasobów Gminy oraz prowadzeniu polityki przestrzennej dążącej do zróżnowanego rozwoju.

6. KIERUNKI ROZWOJU GMINY GÓZD

Wśród najważniejszych kierunków działań, które zostały określone na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz diagnozy strategicznej, wyłania się 4 główne obszary działania, takie jak:

Określono najważniejsze cele strategiczne, które eliminują istniejące bariery na rzecz wykorzystywania lokalnych atutów, które prowadzą do zrównoważonego rozwoju. Poszczególnym kierunkom rozwoju przypisano poniższe cele strategiczne.

GOSPODARKA	PRZESTRZEŃ	SPOŁECZEŃSTWO	ŚRODOWISKO
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie polityki gminnej sprzyjającej rozwojowi społeczno-gospodarczemu w Gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój polityki przestrzennej oraz kreowanie ładu przestrzennego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie mieszkańcom warunków do rozwoju i podwyższenia poziomu jakości ich życia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości środowiska w Gminie.

GOSPODARKA

Jednym z najważniejszych aspektów, które w przyszłości warunkować będą rynek pracy oraz sytuację społeczno-gospodarczą w gminie, jest poprawa przedsiębiorczości. Gmina Gózd jako Gmina wiejska, oferuje głównie miejsca pracy w małych lub średnich przedsiębiorstwach, które zatrudniają relatywnie małą liczbę pracowników. Rozwój terenów rolniczych, a przede wszystkim wsparcie ich rozwoju, staje się kluczowym elementem rozwoju gospodarki. Niemniej jednak, aktywizacja mieszkańców Gminy do podjęcia zatrudnienia poprzez stałą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy, w celu promocji szkoleń, kursów oraz staży dla mieszkańców gminy, staje się jednym z zadań, jakie należy realizować w najbliższych latach. Bardzo ważnym aspektem jest stała aktualizacja ofert pracy i sprawne udostępnianie informacji, przy czym dobrym kierunkiem mogą stać się spotkania z doradcami zawodowymi.

Gmina Gózd jako gmina wiejska, posiadająca potencjał rolniczy, wymaga regularnego wsparcia istniejących gospodarstw rolnych. Umożliwienie wymiany oraz sprzedaży towarów między mieszkańcami, przy promocji produktów regionalnych, może zwiększyć potencjał rolniczy na danym obszarze.

Jedną z najważniejszych kwestii jest zmniejszenie dysproporcji pomiędzy sołectwami w Gminie. Mniej rozwinięte miejscowości mogą mieć utrudniony rozwój gospodarczy, co wiąże się z mniejszym dostępem do usług dla mieszkańców. Takie sołectwa powinny być kontrolowane i systematycznie rozwijane w zakresie infrastruktury technicznej.

ROZWÓJ POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Poprzez wiejski charakter gminy Gózd może ona kierunkować swój rozwój w obszarze agroturystyki lub turystyki. Ważnym elementem poszerzenia oferty turystycznej w gminie jest przede wszystkim marketing terytorialny i systematyczna aktualizacja informacji na temat organizowanych wydarzeń kulturalnych oraz atrakcji na terenie Gminy, co pozwoli przyciągnąć potencjalnych turystów. Dzięki współpracy z sąsiednimi gminami można stworzyć ścieżki piesze, które przyciągną turystów i pozwolą na promocję Gminy.

Poprawa jakości stanu dróg i chodników wiąże się z bezpieczeństwem mieszkańców, ale także z rozwojem Gminy. Modernizacja dróg gminnych, zagospodarowanie przestrzeni przy drogach czy rozbudowa i modernizacja oświetlenia pozwoli podnieść atrakcyjność Gminy oraz zwiększy bezpieczeństwo zarówno mieszkańców jak i turystów. Ponadto, poprawa jakości komunikacji, staje się niezwykle ważnym aspektem rozwoju turystyki na

terenie Gminy. Przez komunikację rozumie się nie tylko rozwój sieci drogowej i komunikację zbiorową ale również poszerzenie dostępu do infrastruktury internetowej.

W kształtowaniu przestrzeni, niezwykle ważną kwestią jest dbałość o ład przestrzenny na terenie Gminy. Działania związane z zagospodarowaniem zieleni urządzonej w najczęściej uczęszczanych części gminy, budowę małej infrastruktury czy dbałość o ilość reklam na elewacji budynków poprawia estetykę gminy pod względem zagospodarowania przestrzennego. Ponadto, istotną staje się potrzeba aktualizacji oraz monitoring istniejących dokumentów strategicznych i planistycznych oraz działania na rzecz tworzenia nowych.

SPOŁECZEŃSTWO

Mieszkańcy Gminy oraz planowane działania mające na celu poprawę jakości ich życia są bardzo ważne przy planowaniu działań związanych z rozwojem Gminy. Rozwój kapitału ludzkiego, w tym zachęcanie mieszkańców do aktywnego spędzania czasu w gminie, przekłada się na poczucie zwiększonej tożsamości z miejscem zamieszkania i wzrostem poczucia bezpieczeństwa. Najważniejszymi kierunkami działań w tym obszarze są przede wszystkim: poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego zarówno dla dzieci, młodzieży jak i osób w wieku produkcyjnym oraz aktywizacja czasu wolnego dla osób starszych. W danym zakresie należy skupić się przede wszystkim na rewitalizacji oraz modernizacji istniejących terenów rekreacyjnych, poszerzaniu oferty kulturalnej poprzez organizację pikników, wydarzeń sportowych, koncertów czy festynów. W zakresie poszerzania oferty kulturalnej dla dzieci i młodzieży rekomenduje się organizację zajęć oraz zawodów wykorzystujących istniejącą infrastrukturę sportową, kursów poza lekcyjnych czy organizację gminnych konkursów, w celu rozwoju talentów i pasji wśród najmłodszej społeczności lokalnej. Aby poprawić aktywizację czasu wolnego dla seniorów zaleca się organizację kursów i szkoleń dla osób starszych.

ŚRODOWISKO

Dbanie o jakość środowiska naturalnego w Gminie i przystosowanie do zmian klimatycznych jest ważną kwestią przy planowaniu działań związanych ze zrównoważonym rozwojem. Najważniejszym kierunkiem rozwoju w zakresie ochrony środowiska jest tworzenie terenów zieleni o charakterze rekreacyjnym wraz z zachowaniem systemu przyrodniczego. Ważną kwestią jest także wymiana kotłów o niskiej klasie w celu poprawy jakości powietrza atmosferycznego. Systematyczny monitoring stanu środowiska, poprzez monitoring w obszarze segregacji śmieci czy zapewnienia miejsc do składowania odpadów

przy miejscach turystycznych również będzie miał pozytywny wpływ na środowisko naturalne w Gminie. Ponadto działania profilaktyczne zapewniające systematyczny dostęp do edukacji na temat dbałości o środowisko przyrodnicze, w szczególności dla dzieci i młodzieży, stają się bardzo ważną kwestią w planowaniu działań strategicznych. Działaniami profilaktycznymi w danym zakresie powinny być: edukacja na temat ekologii w placówkach oświatowych czy organizacja festynów oraz spotkań rodzinnych bezpośrednio dotyczących ekologii. Kolejnym działaniem poprawiającym stan środowiska naturalnego w Gminie może być rozbudowana kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata. Pozytywny wpływ na środowisko naturalne ma także budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących w miejscach, gdzie nie jest dostępna gminna sieć kanalizacyjna.

7. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, ZADANIA

Jednym z podstawowych etapów opracowania Strategii Rozwoju jest określenie celów strategicznych oraz operacyjnych, w tym wynikających z nich zadań.

Cele strategiczne są elementem Strategii Rozwoju Gminy, które służą usystematyzowaniu, zhierarchizowaniu oraz określeniu podstawowych czynników, które należy realizować w trakcie trwania danego dokumentu. Aby wdrażanie strategii było łatwiejsze a realizacja głównych celów bardziej kompleksowa, cele strategiczne dzieli się na sfery dotyczące danych kierunków rozwoju (np. cele w obszarze: gospodarki, turystyki, środowiska).

Cele operacyjne są wyznaczane na niższym szczeblu, służą one określeniu jakie główne działania należy podjąć w obszarze planowanych celów strategicznych.

Zadania wyznaczają szczegółowe inwestycje jakie Gmina powinna podjąć w trakcie trwania strategii.

Dane cele strategiczne sformułowane zostały na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych, diagnozy strategicznej oraz analizy SWOT, z których wyłoniły się podstawowe problemy.

1. CEL STRATEGICZNY

Prowadzenie polityki gminnej sprzyjającej rozwojowi społeczno-gospodarczemu w Gminie.

	Zadania
<p style="text-align: center;">1.1.CEL OPERACYJNY</p> <p style="text-align: center;">Poprawa przedsiębiorczości Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Udostępnianie informacji w możliwych miejscach i mediach społecznościowych o ofertach pracy w Gminie. • Organizacja spotkań informacyjnych z doradcami zawodowymi. • Kontrola jakości kształcenia w szkołach gminnych. • Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Radomiu w celu promocji szkoleń, staży, kursów dla mieszkańców Gminy.
<p style="text-align: center;">1.2.CEL OPERACYJNY</p> <p style="text-align: center;">Wspieranie gospodarstw rolnych, a także istniejących oraz nowych małych i średnich przedsiębiorstw</p>	<p style="text-align: center;">Zadania</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszanie dysproporcji pomiędzy sołectwami. • Wspieranie działalności rolniczej poprzez promocję istniejących gospodarstw rolnych. • Umożliwianie wymiany towarów między mieszkańcami a przedsiębiorcami. • Aktualizacja informacji o istniejących terenach rolniczych i usługowych oraz ich

	<p>przeznaczeniu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomoc i wsparcie w dofinansowaniu gospodarstw rolnych.
<p>1.3.CEL OPERACYJNY</p> <p>Poprawa oraz zwiększenie dostępności do Podstawowej Opieki Zdrowotnej</p>	<p>Zadania</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie infrastruktury funkcjonalnej do potrzeb osób niepełnosprawnych w miejscach użyteczności publicznej. • Organizacja darmowych badań profilaktycznych dostosowanych do danych grup wiekowych. • Rozwój w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej (np. opieki dentystycznej). • Dopuszczenie placówek medycznych w niezbędny sprzęt. • Wsparcie dla seniorów oraz osób niepełnosprawnych.
<p>1.4.CEL OPERACYJNY</p> <p>Ułatwienie dostępu mieszkańcom do pomocy społecznej.</p>	<p>Zadania</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja kursów i szkoleń dla pracowników socjalnych. • Stała współpraca gminy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. • Zwiększenie dostępności do terapii oraz grup samopomocowych dla osób

	<p>uzależnionych od substancji alkoholowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szeroka edukacja młodzieży w zakresie profilaktyki przeciwdziałania dysfunkcjom społecznym. • Stworzenie wydzielanych miejsc dla osób z problemem przemocy domowej. • Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.
<p style="text-align: center;">1.5.CEL OPERACYJNY</p> <p style="text-align: center;">Dopasowanie oferty turystycznej do możliwości Gminy.</p>	<p>Zadania</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczna aktualizacja informacji na temat Gminy na stronie internetowej Urzędu Gminy. • Wprowadzanie nowoczesnych technologii w promocję Gminy. • Poszerzenie świadomości władz lokalnych na temat marketingu terytorialnego. • Zwiększenie liczby ścieżek pieszych i rowerowych. • Zagospodarowanie przestrzeni publicznych.

2. CEL STRATEGICZNY**Rozwój polityki przestrzennej i kreowanie ładu przestrzennego.**

<p style="text-align: center;">2.1.CEL OPERACYJNY</p> <p style="text-align: center;">Poprawa stanu i jakości dróg.</p>	<p style="text-align: center;">Zadania</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja dróg gminnych. • Współpraca z władzami powiatu w celu poprawy dróg powiatowych. • Zagospodarowanie oświetlenia przy drogach. • Zagospodarowanie przestrzeni przy drogach w Goździe. • Modernizacja oraz budowa chodników.
<p style="text-align: center;">2.2.CEL OPERACYJNY</p> <p style="text-align: center;">Rozbudowa istniejącej infrastruktury technicznej.</p>	<p style="text-align: center;">Zadania</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. • Stała modernizacja infrastruktury wodociągowej oraz kanalizacyjnej. • Stała kontrola odprowadzania ścieków.
	<p style="text-align: center;">Zadania</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie liczby kursów linii „24” do Radomia. • Współpraca z władzami powiatu oraz województwa w celu

<p style="text-align: center;">2.3.CEL OPERACYJNY</p> <p style="text-align: center;">Rozwój komunikacji w Gminie.</p>	<p>zwiększenia ilości kursów na najważniejszych trasach dojazdowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poszerzenie możliwości dostępu do sieci internetowej. • Budowa ścieżek rowerowych przy najważniejszych szlakach komunikacyjnych. • Wsparcie lokalnych przewoźników w celu zwiększania ilości kursów międzygminnych. • Budowa oraz modernizacja przystanków autobusowych. • Zastosowanie progów zwalniających w miejscach najczęściej uczęszczanych przez pieszych mieszkańców np. przy szkołach.
<p style="text-align: center;">2.4.CEL OPERACYJNY</p> <p style="text-align: center;">Utrzymanie ład przestrzennego w Gminie.</p>	<p style="text-align: center;">Zadania</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa małej infrastruktury na terenie Gminy (ławki, kosze na śmieci, latarnie). • Zagospodarowanie zieleni urządzonej w najczęściej uczęszczanych częściach gminy. • Dbłość o ilość reklam na elewacjach budynków i ogrodzeniach.

	Zadania
<p style="text-align: center;">2.5.CEL OPERACYJNY</p> <p>Rozsądne planowanie przestrzenne w Gminie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczna aktualizacja dokumentów strategicznych. • Udostępnianie informacji na temat uzbrojenia działek pod inwestycje. • Monitoring i ewaluacja istniejących dokumentów strategicznych. • Poszerzanie wiedzy na temat polityki przestrzennej w Gminie. • Aktualizacja Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego. • Rozwój terenów zielonych w Gminie.

3.CEL STRATEGICZNY

Zapewnienie mieszkańcom warunków do rozwoju i podwyższenia poziomu jakości ich życia.

	Zadania
<p style="text-align: center;">3.1.CEL OPERACYJNY</p> <p>Zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu w Gminie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja wydarzeń kulturalnych, dostosowanych do różnych grup wiekowych. • Rewitalizacja oraz modernizacja istniejących terenów rekreacyjnych. • Budowa nowych obiektów

	<p>rekreacyjnych (placów zabaw, siłowni na wolnym powietrzu).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dopuszczenie istniejących obiektów sportowych. • Usprawnienie działania jednostek organizacyjnych Gminy. • Zagospodarowanie miejsc spotkań dla społeczności lokalnej.
<p style="text-align: center;">3.2.CEL OPERACYJNY</p> <p style="text-align: center;">Stworzenie oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.</p>	Zadania
	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja i zachęcanie do udziału w zawodach sportowych. • Wykorzystanie potencjału dostępnych obiektów sportowych. • Organizacja kursów pozalekcyjnych. • Organizacja gminnych konkursów, w celu rozwoju talentów dzieci i młodzieży.
<p style="text-align: center;">3.3.CEL OPERACYJNY</p> <p style="text-align: center;">Organizowanie czasu wolnego seniorom.</p>	Zadania
	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja miejsca do aktywnego spędzania wolnego czasu seniorów. • Zapewnienie bezpiecznej przestrzeni dla osób starszych (w tym osób niepełnosprawnych).

4.CEL STRATEGICZNY**Poprawa jakości środowiska w Gminie.**

	Zadania
<p style="text-align: center;">4.1.CEL OPERACYJNY</p> <p style="text-align: center;">Promowanie działań na rzecz środowiska przyrodniczego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja na temat ekologii w placówkach oświatowych. • Organizowanie festynów oraz spotkań rodzinnych o tematyce związanej z ekologią. • Edukacja na temat dbania o środowisko w postaci informacji zamieszczanych na stronie Urzędu Gminy.
<p style="text-align: center;">4.2. CEL OPERACYJNY</p> <p style="text-align: center;">Monitoring stanu środowiska.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Postawienie brakujących koszy na śmieci w miejscach publicznych. • Monitoring w obszarze segregacji śmieci w gospodarstwach domowych oraz usługowych. • Zapewnienie miejsc do składowania odpadów przy miejscach turystycznych.
<p style="text-align: center;">4.3. CEL OPERACYJNY</p> <p style="text-align: center;">Adaptacja do zmian klimatycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dbłość o jakość i stan sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych. • Uświadamianie mieszkańców o możliwych zagrożeniach. • Stały monitoring istniejących zagrożeń. • Monitoring odprowadzania ścieków oraz odpadów do wód

	<p>powierzchniowych.</p> <ul style="list-style-type: none">• Dbłość o ochronę różnorodności gatunkowej.
<p>4.4. CEL OPERACYJNY</p> <p>Zachowanie jakości systemu przyrodniczego.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Monitoring stanu jakości gleb.• Wprowadzenie działań zmierzających do ograniczenia uciążliwości hałasu (m.in. poprawa jakości nawierzchni dróg, ograniczenia maksymalnej prędkości).• Poprawa stanu zieleni w miejscach publicznych.• Prowadzenie polityki przestrzennej uwzględniającej ochronę środowiska przyrodniczego.• Poprawa jakości powietrza.• Dbanie o walory przyrodnicze.

8. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej prezentuje pożądane kierunki rozwoju przestrzennego określonego terytorium/obszaru w danym horyzoncie czasowym. Przedstawia on zmiany, jakie powinny zaistnieć w przestrzeni, by zrealizować wyznaczone cele strategiczne oraz osiągnąć efekty tych celów.

Podstawowym dokumentem, na podstawie którego wyodrębniono model funkcjonalno-przestrzenny Gminy jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gózd, gdzie określono najważniejsze kierunki rozwoju przestrzennego dla Gminy. Co więcej, dany model określony został również na podstawie rekomendacji Departamentu Strategii, Ministerstwa Funduszu i Polityki Regionalnej, gdzie model może zawierać (jeżeli występują):

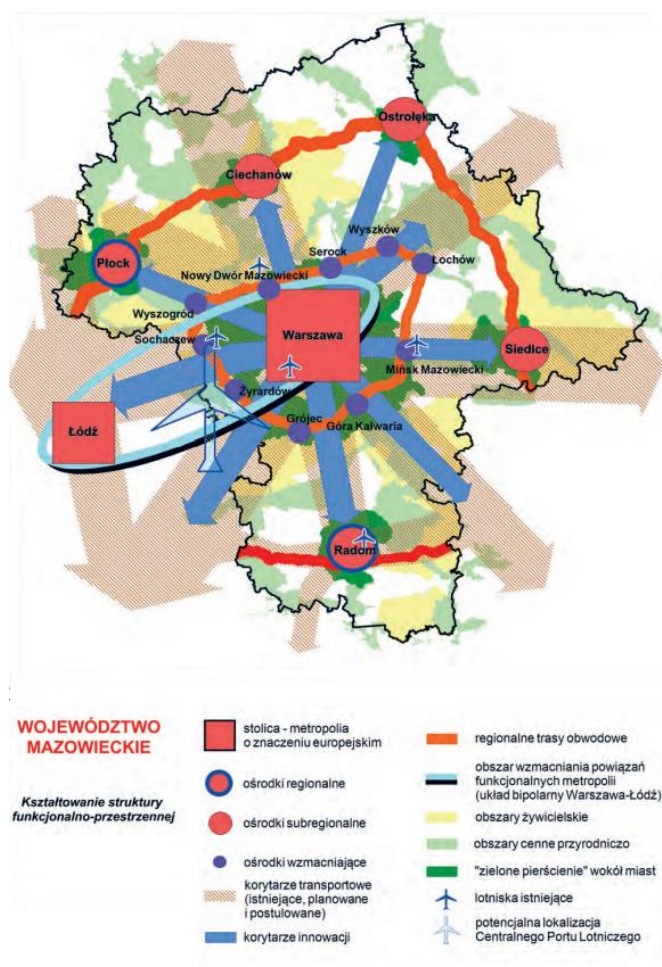
- zmiany w przestrzeni wynikające z celów strategii rozwoju gminy/ponadlokalnego oraz uwzględniające ustalenia, zalecenia (rekomendacje) i zasady wynikające z modelu wojewódzkiego,
- elementy sieci osadniczej,
- obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju gminy lub Gmin,
- lokalne powiązania infrastrukturalne, w tym transportowe i energetyczne,
- zielona infrastruktura, w tym zielone pierścienie i korytarze ekologiczne, krajobraz, parki kulturowe, kliny napowietrzające.

Według modelu funkcjonalno-przestrzennego dla województwa mazowieckiego, zakłada się takie cechy przestrzeni, które wpływają na rozwój Gminy, jak:

- wykorzystanie położenia na przecięciu europejskich korytarzy transportowych,
- odejście od promienistego modelu sieci transportowej na rzecz układu koncentryczno-obwodowego,
- wzmocnienie powiązań transportowych Metropolii Warszawskiej oraz połączenia z Łodzią,
- miasta tworzące policentryczną sieć regionalnych i subregionalnych ośrodków będą miejscami aktywizacji dla najbliższego otoczenia, jako ich bieguny wzrostu,
- miasta położone około 100 km od metropolii warszawskiej, do których nie docierają procesy dyfuzji rozwoju, będą wspierane przez ośrodki osadnicze położonych na tzw. „Dużej Obwodnicy Warszawy”.

- pasma potencjalnie najwyższej innowacyjności i aktywności społeczno-gospodarczej będą kształtowane współzależnie z budową i modernizacją międzynarodowego i krajowego systemu infrastruktury technicznej (głównym jego elementem będzie system autostrad i dróg ekspresowych, linii kolejowych, telekomunikacyjnych, paliwowo-energetycznych),
- pomiędzy pasmami najwyższej aktywności społeczno-gospodarczej oraz węzłami sieci osadniczej rozmieszczone będą wielkoobszarowe systemy obszarów cennych przyrodniczo objętych ochroną prawną oraz predestynowanych do objęcia ochroną prawną, uzupełnione o sieć korytarzy ekologicznych,
- pomiędzy pasmami najwyższej aktywności społeczno-gospodarczej oraz węzłami sieci osadniczej utrzymane zostaną obszary rolnicze pełniące funkcje żywicielskie o strategicznym znaczeniu dla województwa.

Ryc. 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej dla województwa mazowieckiego

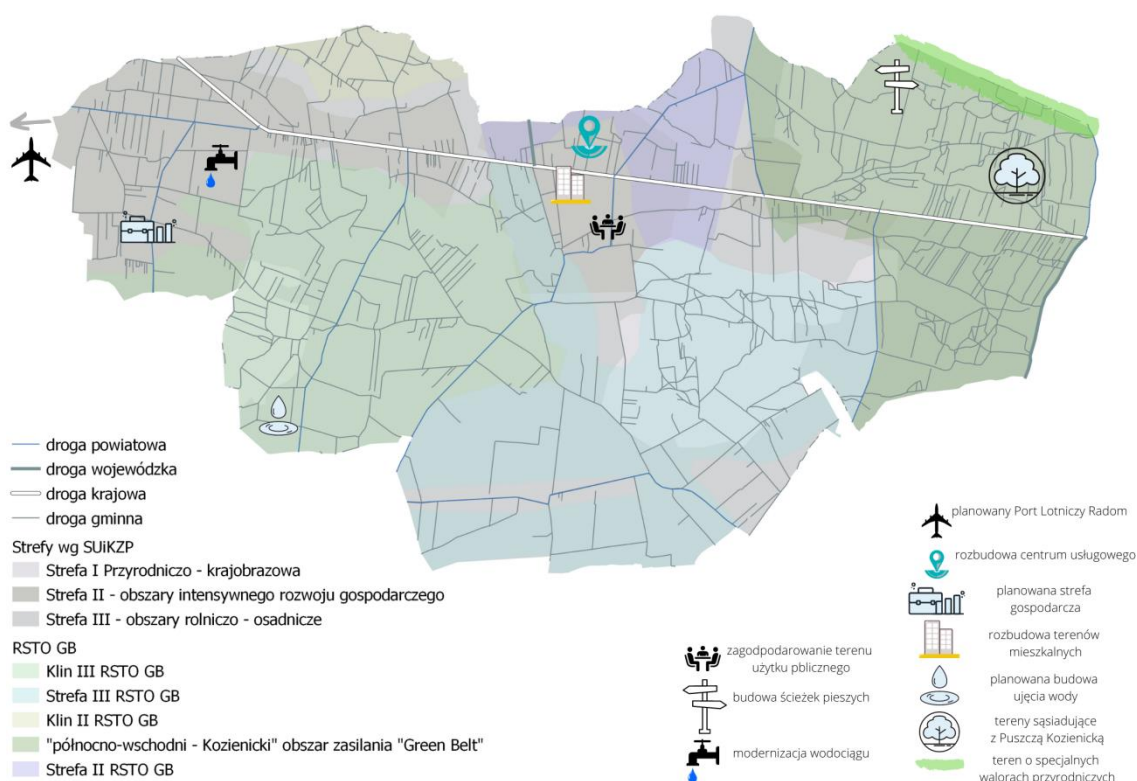
Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

Na podstawie SUIKZP wyodrębniono zagospodarowanie terenów gminy Gózd. Należy zaznaczyć, że dany model jest tylko kierunkiem rozwoju, nie stanowi on prawa miejscowego, które określają Miejscowe Plany Zagospodarowania. Model podzielono na trzy główne strefy:

- Strefa I – „Przyrodniczo-krajobrazowa” posiadająca istotne wartości przyrodniczo-krajobrazowe, ze względu na bliskość Puszczy Kozienskiej (północno-wschodnia część Gminy oraz centrum Gminy),
- Strefa II – obszary o potencjale rozwoju gospodarczego, które przeznaczone są do rozwoju przedsiębiorczości w Gminie, zachodnia część Gminy, ze względu na bliskość Radomia, powinna być miejscem przeznaczonym do rozwoju funkcji gospodarczych, a także mieszkalnych, natomiast miejscowość Gózd stanowi „centrum” Gminy, gdzie zlokalizowana jest większość funkcji usługowych,
- Strefa III – obszary o charakterze rolniczo-osadniczym, gdzie większość terenów to tereny przeznaczone pod rolnictwo oraz związane z nim usługi i mieszkalnictwo.

Dzięki wykorzystaniu technologii GIS, stworzono graficzny model struktury przestrzenno-funkcjonalnej, prezentujący proponowane obszary rozwoju w sferze polityki przestrzennej.

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Gózd

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wypracowanych kierunków rozwoju Gminy

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej zakłada rozwój mieszkalnictwa w centralne części Gminy - Goździe. Biorąc pod uwagę założenia Radomskiego Obszaru Funkcjonalnego mieszkalnictwo powinno rozwijać się w gminnej miejscowości.

W odpowiedzi na potrzeby mieszkańców w miejscowości Gózd powinny powstać miejsca użytku publicznego. Takie miejsca pozwalają na spędzanie wolnego czasu wśród społeczności lokalnej dając możliwość integracji społecznej.

Kolejną inwestycją Gminy powinno być wytyczenie i zagospodarowanie ścieżek pieszych. Wyznaczenie ścieżek pozwoli na rozwój aktywności mieszkańców, a także przyciągnięcie turystów do Gminy.

Ważną zasadą jest również dbałość o adaptacje do zmieniającego się klimatu, poprzez stały monitoring miejsc o szczególnym zagrożeniu. Na modelu planuje się tereny o szczególnych walorach przyrodniczych, znajdujących się w sąsiedztwie z Puszcza Kozienicką.

Wyznacza się również potrzebę rozwoju dróg, szczególnie o znaczeniu wojewódzkim oraz powiatowym, jak i rozbudowę centrum usługowego, usytuowanego w centralnej części Gminy.

Należy zwrócić uwagę na koncepcję Radomskiej Sieci Terenów Otwartych „Green Belt” RSTO GB, która obejmuje 3 973,15 ha powierzchni Gminy. RSTO GB ma na celu ochronę terenów otwartych w formie systemów zielonych pierścieni wokół Radomia. W granicach gminy Gózd znalazła się część klina II i klina III. Pierwszy klin, o którym mowa, wchodzi w skład klinów I rzędu – bezpośrednio łączy się z systemem przyrodniczym Radomia. Klin III zaliczono do II rzędu, ponieważ jego zasięg kończy się przed granicą Miasta. W północno-wschodniej części Gminy znajduje się „północno-wschodni – Kozienicki” obszar zasilania „Green Belt”. Jego zadaniem jest zwiększenie wydolności środowiska i kształtowania ładu przestrzennego w przyszłości w zasięgu regionu radomskiego.

9.SYSTEM WDRAŻANIA I FINANSOWANIA

Prawidłowy proces wdrażania Strategii Rozwoju Gminy opiera się na wielu czynnikach. Jednym z kluczowych zadań Gminy jest współpraca władz lokalnych z mieszkańcami Gminy. Strategia Rozwoju nie stanowi aktu prawa miejscowego, jednakże powinna być elementem przewodnim przy dalszych planach rozwojowych Gminy. Jako, że Strategia Rozwoju Gminy Gózd jest dokumentem wieloletnim i obejmuje okres 10 lat, wdrażanie strategii powinno odbywać się etapowo. Osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie powinny być władze Gminy (w tym Wójt oraz Urząd Gminy, jak i wszystkie jej jednostki).

W procesie wdrażania strategii należy przede wszystkim wyróżnić oraz nadać odpowiednie zadania osobom bądź jednostkom. Wśród nich powinni znaleźć się:

- podmiot odpowiedzialny za organizację i koordynowanie procesu wdrażania strategii,
- zadania danego podmiotu,
- podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań zawartych w strategii.

Zaleca się wykonywanie takich funkcji w ramach pracy zespołu jak:

1. Funkcje planistyczne	Opracowywanie dokumentów planistycznych niższego szczebla niż Strategia Rozwoju Gminy.
2. Funkcje Monitoringowe	Monitorowanie procesu wdrażania strategii, obserwacja zmieniających się wskaźników, cech samorządów terytorialnych, uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych.
3. Funkcje Informacyjno-wnioskodawcze	Wnioskowanie przez organ wykonawczy do organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego o aktualizację strategii.
4. Funkcje Promocyjne	Promowanie działań na rzecz wdrażania strategii rozwoju.

5. Funkcje Kooperacyjne	Współpraca z jednostkami pomocniczymi Strategii, powierzanie im zadań do wykonania, monitoring ich działań oraz ścisła i stała współpraca.
6. Funkcje Prewencyjne	Zapobieganie zatrzymaniu wdrażania strategii, rozwiązywanie pojawiających się problemów w trakcie wdrażania, informowanie o problemach w procesie wdrażania władz gminnych.
7. Funkcje Doradcze	Wspieranie władz we wdrażaniu strategii, pomoc przy podejmowaniu kluczowych decyzji.
8. Funkcje Koordynacyjne	Koordynacja decyzji oraz aktów prawa jak i zmieniających się przepisów ustaw, które znacząco wpływają na procesy wdrażania strategii.

Należy jednak zaznaczyć, że dane zadania i funkcje może sprawować cały zespół lub mogą być one podzielone na poszczególne, najbardziej kompetentne w danym zakresie osoby. Podmiotami pomocniczymi we wdrażaniu strategii powinny być:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Goździe,
- Szkoły Podstawowe na terenie gminy,
- Kluby Sportowe,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Goździe wraz z filiami.

Przewiduje się finansowanie Strategii z różnych źródeł finansowych, takich jak:

- Środki z budżetu Gminy Gózd,
- Środki zewnętrzne, które możliwe są do pozyskania z budżetu Państwa.

Zakłada się również pozyskiwanie środków z dostępnych Programów operacyjnych, które będą kolejno wdrażane w poszczególnych latach trwania Strategii, a Gmina w sposób odpowiedni, będzie dopasowywać cele i zadania do ich ram. Programy realizowane są w ramach Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze. Na dochody budżetu składać będą się m.in dochody własne.

Dopuszcza się również finansowanie Strategii, z takich środków jak:

- środki własne Gminy,
- środki inwestorów,
- środki z budżetu państwa,
- środki Unii Europejskiej,
- fundacje i fundusze.

Lp.	Dokument	Rekomendacja
1.	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego	Wymaga aktualizacji
2.	Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego	Wymagają ciągłej aktualizacji oraz dalszego opracowania
3.	Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Gózd na lata 2020-2023	Wymaga aktualizacji po 2023 roku
4.	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gózd na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025	Wymaga aktualizacji po 2025 roku
5.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do 2025 roku	Wymaga aktualizacji po 2025 roku
6.	Program rewitalizacji dla Gminy Gózd	Wymaga opracowania

9.1. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Lp.	Wskaźnik	Rok 2019	Zakładane rezultaty (rok 2030)
1.	Liczba ludności	9 033	9 258
2.	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	1,32	1,28
3.	Nowo powstałe działalności gospodarcze wg sekcji PKD 2007 na 1000 mieszkańców	12,28	12,58
4.	Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym	5,73%	4,58%
5.	Liczba budynków mieszkalnych na 1 mieszkańca	0,26	0,27
6.	Procentowy udział terenów zieleni urządzonej w ogólnej liczbie terenów	0%	2%

10. MONITORING I EWALUACJA

10.1. MONITORING

Monitoring Strategii Rozwoju obejmuje sprawdzanie wyników w odniesieniu do określonych oczekiwań. Polega na systematycznym zbieraniu informacji, które dotyczą uzyskanych efektów w ramach wdrażanej strategii. Monitoring w późniejszym czasie pozwala określić czy zakładane, pierwotnie rezultaty realizowane są w sposób sprawny i kompleksowy a w odpowiednim momencie wprowadzić w razie potrzeby – korekty⁶. Wykonawcą i podmiotem, który ma za zadanie odpowiadać za monitoring Strategii Rozwoju Gminy Gózd jest instytucja zarządzająca daną strategią, w tym przypadku Urząd Gminy.

Monitoring Strategii powinien prowadzony być na każdym poziomie danej interwencji, dla jednego projektu (tutaj inwestycji), realizacji konkretnych celów jak i całego programu strategii. Monitoring powinien zostać wprowadzony w momencie realizacji konkretnej inwestycji (w tym realizacji celów operacyjnych). Raporty monitoringowe, w zależności od realizowanych zadań, przeprowadzane być mogą w trybie rocznym, półrocznym bądź kwartalnym.

Aby monitorować strategię w sposób kompleksowy, ważny jest dobór odpowiednich wskaźników, pozwalających na ich późniejszą analizę. Jako, że rekomenduje się przeprowadzanie corocznych sprawozdań z wdrażania strategii rozwoju, proces monitoringu, niezależnie od wykonywanych inwestycji, powinien zostać przeprowadzony i wyodrębniony w Raporcie o Stanie Gminy za rok bazowy. W danym raporcie powinny znaleźć się informacje na temat wdrażania strategii (na jakim etapie aktualnie Gmina się znajduje, w tym które cele udało się zrealizować i w jakim stopniu raport z wdrażania, stopień osiągnięcia danych wskaźników, wydatków powierzonych na poszczególne zadania zawarte w strategii).

10.2. EWALUACJA

Ewaluacja w Strategii Rozwoju Gminy jest to systematyczne badanie Strategii Rozwoju poprzez oszacowanie jakości oraz wartości procesu oraz efektów wdrażania inwestycji i zadań publicznych zawartych w Strategii (cele strategiczne).

Zaleca się działanie na rzecz ewaluacji wg poniższego schematu:

⁶ Podręcznik monitoringu i ewaluacji lokalnych Strategii Rozwoju. Lider Ewaluacji 2014. Warszawa 2017.

Zakres ewaluacji danego dokumentu stanowi materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i oceny oraz trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość jak i spójność strategii rozwoju.

Zaleca się zlecenie ewaluacji zewnętrznym wykonawcom w celu obiektywnej oraz niezależnej oceny jej wykonania. Nie jest to jednak zabieg konieczny, a zakres i ocenę realizacji strategii może przeprowadzić powołany do tego zespół ekspertów w Gminie. Jednakże, rekomenduje się w tym względzie pomoc ze strony zewnętrznych jednostek takich jak: mieszkańcy, podmioty gospodarcze, rolnicy, inwestorzy, jednostki pomocnicze (pracownicy biblioteki, GOPS-u, szkół, Sołtysi), którzy powinni brać udział w ocenie przeprowadzonych działań w ujęciu całościowym.

Dane monitoringowe powinny stanowić wstęp do realizacji ewaluacji strategii. Ewaluacja powinna służyć wskazaniu, dlaczego dane wskaźniki nie zostały zrealizowane, analizie wykonanych działań pod względem ich trafności i konieczności, ocenie pozytywnych i negatywnych skutków, które poprzedzały wykonane cele strategiczne (w tym operacyjne), w danym roku bazowym.

Zaleca się wykorzystane metody ewaluacji *on-going*, która mówi o realizacji ewaluacji w trakcie wdrażania inwestycji (gdy jej użycie będzie zasadne i zajdzie taka potrzeba) lub gdy wystąpią problemy we wdrażaniu strategii, które należy poddać analizie. W danej sytuacji należy stworzyć raport zawierający kluczowe problemy, ukazanie wskaźników dostępnych w corocznych raportach o stanie Gminy oraz sposoby ich rozwiązywania. Co więcej, zaleca się również wykorzystanie metody *ex-post*, która określa realizację ewaluacji w momencie

zakończenia planowanych działań lub na samym końcu jej zakańczania. W danym przypadku jako rok stworzenia podsumowującego raportu z przebiegu wdrażania i realizacji Strategii Rozwoju Gminy Gózd podaje się rok 2030. W danym przypadku należy stworzyć stosowne badanie (rekomenduje się badanie ankietowe), skierowanie do odbiorców strategii – mieszkańców, władz Gminy, rolników, inwestorów, przedsiębiorców itp., które ma na celu podsumowanie istniejącego dokumentu, stworzeniu wniosków, podsumowaniu działań oraz dobrych praktykach na kolejne lata.

11. OCENA RYZYKA

Ocena ryzyka Strategii Rozwoju stanowi element, który ciężko określić w jednoznaczny sposób. Jednak możliwe jest oszacowanie poszczególnych czynników mających większy bądź mniejszy wpływ na wdrażanie kierunków działań i celów strategicznych. Dlatego niezwykle istotnym aspektem przy implementacji strategii rozwoju jest obserwacja wyszczególnionych sfer ryzyka, na podstawie przedstawionych wskaźników wynikających z monitoringu i wniosków płynących z ewaluacji.

W poniższej tabeli określano wewnętrzne oraz zewnętrzne ryzyka, które w sposób negatywny mogą wpłynąć na wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy Gózd. Ich wielkość określono według stworzonej do potrzeb oceny ryzyka cztero-stopniowej skali.

Bardzo wysokie	Wysokie	Średnie	Niskie

W danej tabeli uwzględniono ryzyka wynikające bezpośrednio z analizy SWOT, która określa zewnętrzne uwarunkowania, wpływające również na wewnętrzne aspekty funkcjonowania Gminy, które natomiast określono w dalszej części tabeli. Ocenę ryzyka przeprowadzono następująco:

Zewnętrzne

Zwiększenie dysproporcji między gminami.	
Pogłębiający się odsetek osób bezrobotnych.	
Zwiększające się saldo migracji (proces urbanizacji).	
Brak potencjalnych inwestorów w obrębie Gminy.	
Brak aktywizacji miejsc pracy w obrębie powiatu.	
Problem z zawieraniem współpracy międzygminnej.	
Pogłębiający się problem dezinformacji na temat ładu przestrzennego w gminach.	
Brak dofinansowania przez władze wyższego szczebla w infrastrukturę drogową.	
Odchodzenie od transportu zbiorowego na rzecz samochodów osobowych.	

Poszerzający się problem patologii społecznych.	
Wzrost problemów alkoholowych wśród młodzieży.	
Wzrost uzależnień od Internetu wpływający na brak aktywizacji zawodowej młodego społeczeństwa.	
Rezygnacja młodych osób z możliwości odbycia nauki na studiach wyższych.	
Izolacja osób starszych pod względem społecznym.	
Zwiększanie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.	
Wzrost zainteresowania spędzaniem wolnego czasu wyłącznie w miastach.	
Brak zainteresowania władz wyższego rzędu wspieraniem rozwoju agroturystyki na obszarach wiejskich.	
Rosnące stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi.	
Wzrost kosztów energii i paliw.	
Mniejsza dbałość społeczności lokalnych o środowisko przyrodnicze.	
Pogłębiająca się degradacja środowiska na obszarach rolnych.	
Wzrost produkcji plastiku i tworzyw sztucznych.	
Pogłębiający się problem zanieczyszczania wód ściekami.	
Zmiany w obowiązujących ustawach przyczyniające się do barier w implementacji strategii.	

Wewnętrzne

Zmiana ówczesnej władzy co powodować może rozbieżność oraz dezorientację we wdrażaniu strategii.	
Pogłębiające się deficyty w budżecie gminnym.	
Trudność w pozyskiwaniu wykwalifikowanej kadry pracowniczej mogącej przyczynić się do realizacji strategii.	
Niezgodności organów wykonawczych z organem stanowiącym.	
Wystąpienie nagłych zjawisk mogących zagrozić bezpieczeństwu mieszkańców (klęski żywiołowe).	
Nierzetelne wykonywane zadania przez wykonawców zamówień publicznych.	
Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację poszczególnych zadań.	

Z szacunkowej oceny ryzyka implementacji Strategii Rozwoju Gminy Gózd na lata 2021-2030, oceniono, że największy bądź bardzo duży wpływ, posiadają takie aspekty jak:

- zwiększenie dysproporcji między gminami,
- pogłębiający się odsetek osób bezrobotnych,
- zwiększające się saldo migracji (proces urbanizacji),
- brak potencjalnych inwestorów w Gminie,
- wzrost uzależnień od Internetu wpływające na brak aktywizacji zawodowej młodego społeczeństwa,
- zwiększanie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej,
- rosnące stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- wzrost kosztów energii i paliw,
- wzrost produkcji plastiku i tworzyw sztucznych,
- zmiany w obowiązujących ustawach przyczyniające się do barier w implementacji strategii,
- nierzetelne wykonywane zadania przez wykonawców zamówień publicznych,
- niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację poszczególnych zadań.

Z danej analizy wynika, że wyżej wymienione uwarunkowania zewnętrzne, na które Gmina nie ma bezpośredniego wpływu, powinny stanowić podstawę do głębszego monitoringu danych czynników, co za tym idzie, dostosowanie wdrażania strategii do zmieniających się wskaźników.

12. PODSUMOWANIE

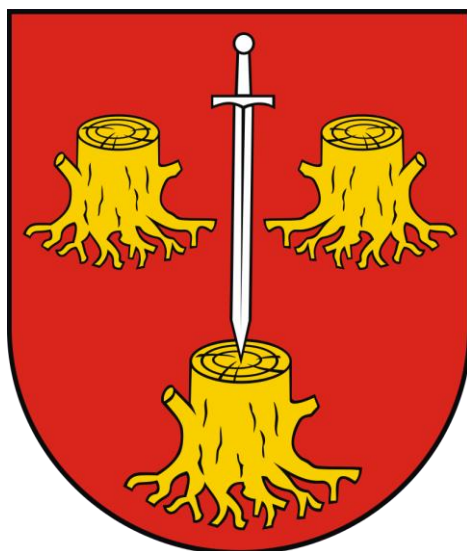
Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem niezwykle ważnym, który w dużym stopniu warunkuje funkcjonowanie danego obszaru przez najbliższe kilka lat. Mimo, że dany dokument nie stanowi aktu prawa miejscowego i nie jest obowiązkowy, stworzenie, a następnie prawidłowe wdrażanie Strategii Rozwoju świadczy o dobrej kompetencji władz, które dany dokument uchwalają. Należy również podkreślić niezwykle istotny charakter strategii rozwoju przy planowaniu inwestycji oraz próbie pozyskania dofinansowania na konkretne przedsięwzięcia. Dany dokument ma na celu pomoc przy planowaniu inwestycji na terenie Gminy, ich uhierarchizowanie i usystematyzowanie. Co więcej, Gmina powinna dążyć do ciągłego podnoszenia swoich kompetencji, korzystać z istniejących uwarunkowań oraz potencjałów, a całość danego działania prowadzić ma do zrównoważonego rozwoju. Strategia Rozwoju Gminy Gózd na lata 2021-2030 działa długofalowo i dzięki określeniu celów strategicznych, ma za zadanie pełnić funkcję warunkującą nie tylko sam rozwój Gminy w danych okresach czasowych, ale tworzyć spójną całość, na którą mają wpływ czynniki zarówno wewnątrz ale jak i zewnętrzne.

Celem danego opracowania było stworzenie dokumentu, który będzie podnosił jakość życia mieszkańców. Dane wskaźniki i ich wykonanie będzie można ocenić po wdrożeniu oraz wykorzystaniu pełnego potencjału danej strategii rozwoju i stworzeniu raportu ewaluacji po zakończeniu trwania okresu danych działań strategicznych. Analiza SWOT pozwoliła na określenie mocnych i słabych stron Gminy (uwarunkowania wewnętrzne) oraz szans i zagrożeń (uwarunkowania zewnętrzne). Cele strategiczne, w tym dalsze cele operacyjne i ich zadania pozwoliły na usystematyzowanie wieloletnich działań w Gminie. W końcowym etapie tworzenia strategii stworzono system wdrażania oraz zarekomendowano monitoring i ewaluację danej strategii.

Należy pamiętać, że istotność i przydatność danej strategii rozwoju będzie zależna przede wszystkim od zaangażowania społeczności lokalnej oraz obecnych władz Gminy w proces jej wdrażania!

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GÓZD

NA LATA 2021-2030

CENTRUM PROFILAKTYKI I REEDUKACJI „ATELIER”

Atelier
Centrum Profilaktyki i Reedukacji